

RÅDGIVANDE MATERIAL KÄNDA AVSÄNDARE AV FLYGFRAKT

Innehåll

Kort bakgrund	3
Kravbilden i korthet	3
Ansökan och validering	4
Säkerhetsprövning, placering i säkerhetsklass 3 och registerkontroll	4
Utbildning personal och kompetenskrav säkerhetsansvarig	5
Bilaga 1 - Valideringschecklista	7

Kort bakgrund

Enligt förordning (EU) 2015/1998 ska en känd avsändare av flygfrakt vara godkänd av Transportstyrelsen för att kunna använda sig av den statusen. Det bör framhållas att ett företag inte behöver vara en känd avsändare för att skicka flygfrakt, men frakten måste då säkerhetskontrolleras innan ombordlastning.

Kraven för kända avsändare framgår av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd. Transportstyrelsens föreskrifter går att ladda ner via myndighetens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/Regler-for-luftfart/Forfattningssamling/?lfs1=&lfs2=&series=SEC&text=&status=G%c3%a4llande&date1=&date2=>

En förutsättning för att kunna bli känd avsändare är att företaget skickar frakt för egen räkning och att frakten har sitt ursprung på den anläggning som godkänns. Det innebär exempelvis att företag som erbjuder tredjepartslogistiklösningar inte kan bli kända avsändare. Dessa företag kan dock ansöka om att bli en säkerhetsgodkänd fraktagent och kraven för att ansöka om godkännande framgår av 2 kap. Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd.

Det bör också framhållas att statusen som känd avsändare endast gäller i förhållande till luftfartsskyddet och de säkerhetsåtgärder som ska vidtas för flygfrakt. Hanterar företaget farligt gods som omfattas av kraven enligt Dangerous Goods Regulations (DGR) ska dessa regler alltid tillämpas oavsett om företaget är känd avsändare eller inte.

Kravbildningen i korthet

För att bli godkänd som känd avsändare måste ett företag uppfylla vissa krav när det gäller hantering av identifierbar flygfrakt/flygpost och det innebär i korthet:

- Krav på att utse en person på varje anläggning som har ansvaret för säkerhetsåtgärderna. Denna befattning omfattas av krav på säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass 3 samt krav på utbildning.
- Befattning som innebär att en person har tillgång till identifierbar flygfrakt omfattas av krav på säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass 3 samt krav på att de har viss utbildning.
- Tillträdeskontroll och fysiskt skydd av anläggningen och de lokaler där flygfrakt förvaras/hanteras/klargörs.
- Skydd mot obehörig åtkomst under transport.

Ansökan och validering

Innan Transportstyrelsen kan utfärda ett godkännande måste aktuell dokumentation ha granskats och godkänts samt en validering på plats ha utförts. Valideringen syftar till att kontrollera att kravbilden uppfylls och vid valideringen används en detaljerad checklista enligt förordning (EU) 2015/1998 och tillägg 6-C. Checklistan återfinns i bilaga 1 till detta dokument.

Information om ansökningsförfarandet finns på Transportstyrelsens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Kandavsandare-flygfrakt/Ansokan-om-godkannande/>

En genomförd validering med godkänt resultat ligger sedan till grund för Transportstyrelsens godkännande.

Om företaget har ett AEO-S eller AEO-F certifikat och Tullverket har gjort en kontroll på plats, behöver inte en validering på plats göras av Transportstyrelsen. Tullens kontroll måste dock vara gjord inom tre år från det datum som ansökan görs. Om dessa kriterier uppfylls ska företaget, som vill ansöka om att bli känd avsändare, fylla i första delen av valideringschecklistan (se bilaga 1) samt den åtagandeförklaring som återfinns sist i checklistan. Kravbilden i övrigt är oförändrad, dvs. en känd avsändare ska uppfylla samma krav som tidigare vad gäller hanteringen av flygfrakt.

Säkerhetsprövning, placering i säkerhetsklass 3 och registerkontroll

Säkerhetsansvarig samt alla som har en befattning som ger oeskorterat tillträde till identifierbar flygfrakt ska placeras i säkerhetsklass 3. Innan någon anställs på en befattning som omfattas av krav på placering i säkerhetsklass 3 ska en säkerhetsprövning genomföras.

En säkerhetsprövning ska enligt i 3 kap. 3 § säkerhetsskyddslagen (2018:585) innefatta en grundutredning samt registerkontroll. Grundutredningen ska enligt 5 kap. 2 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:58) innefatta en utredning om personliga förhållanden av betydelse för säkerhetsprövningen.

Grundutredningen ska omfatta säkerhetsprövningssamtal, betyg, intyg, referenser och andra uppgifter som den som prövningen gäller har lämnat, samt andra uppgifter i den utsträckning det är relevant för prövningen. Utöver kraven

på grundutredningen ska enligt EU-lagstiftningen också eventuella luckor under de senaste fem åren kontrolleras. D.v.s. har personen luckor mellan utbildning, anställning etc. som överstiger 28 dagar ska det förklaras och vid behov verifieras.

Enligt EU-lagstiftningen ska säkerhetsprövningen även omfatta straffregistren i alla hemvistländer de senaste fem åren. Hemvistland är definierat som det land i vilket en person har varit bosatt utan avbrott i minst sex månader. Det innebär att när en verksamhetsutövare anställer en person som har haft hemvistland utanför Sverige de senaste fem åren ska personen kunna visa upp utdrag från belastningsregister eller motsvarande från myndigheterna i respektive hemvistland/hemvistländer som visar att inga brott begåtts. Utdraget ska bifogas ansökan om registerkontroll. Om utdrag inte kan uppvisas kan inte säkerhetsprövningen godkännas.

När grundutredningen är genomförd skickas en ansökan om registerkontroll till Transportstyrelsen. Beslut om registerkontroll fattas av Transportstyrelsen efter ansökan från ansvarig verksamhetsutövare. Framställan om registerkontroll görs sedan till SÄPO och den omfattar belastningsregister, misstankeregister och uppgifter som behandlas hos Säkerhetspolisen med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

När Transportstyrelsen beslutat om registerkontroll kommer personen att finnas kvar i systemet så länge arbetsgivaren inte gör en avanmälan.

Det är befattningar som är placerade i säkerhetsklass 3. En person kan ha flera befattningar som omfattas av krav på placering i säkerhetsklass 3. I dessa fall måste registerkontroll göras i förhållande till respektive befattning vilket innebär att en person kan ha flera pågående registerkontroller.

Mer information om registerkontroll finns här:

<https://www.transportstyrelsen.se/sv/luftfart/Luftfartsskydd-security/registerkontroll-inom-luftfartsskyddet/>

Utbildning personal och kompetenskrav säkerhetsansvarig

Kompetenskrav för en säkerhetsansvarig person återfinns i 5 kap. 17 - 18 §§ Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd. Det kan tilläggas att utöver de specifika krav som rör luftfartsskyddet och som i stor utsträckning kan fås genom det stödmaterial som finns för utbildning av personal

(se nedan) kan övriga kompetenskrav normalt uppfyllas genom befintlig kunskap och erfarenhet.

Personal som har tillgång till identifierbar flygfrakt ska genomgå en allmän säkerhetsutbildning och kraven framgår av 5 kap. 20 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd. Ett enklare stödmaterial för denna utbildning kan fås från Transportstyrelsen.

Det finns instruktörer som är certifierade av Transportstyrelsen för att utbilda inom luftfartsskyddet. En lista över dessa instruktörer finns på Transportstyrelsens hemsida:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Luftfartsskydd-security/Certifierade-instruktorer/>

Det bör dock noteras att det inte finns något krav att utbildningen ovan ska utföras av en certifierad instruktör. Utbildningen ska dokumenteras och kommer att vara en del som kontrolleras när verksamheten ska valideras, se vidare nedan om validering.

Bilaga 1 - Valideringschecklista

Utdrag ur bilagan till förordning (EU) nr 2015/1998

TILLÄGG 6-C

VALIDERINGSCHECKLISTA FÖR KÄNDA AVSÄNDARE

Förklarande anmärkningar:

Följande förutsättningar gäller för :

- Punkter som är märkta med* är obligatoriska och **MÅSTE** fyllas i.
- Om svaret på en fråga i **fetstil** är **NEJ MÅSTE** valideringen ge **UNDERKÄNT RESULTAT**. Detta gäller inte om frågan inte är tillämplig.
- Ett godkännande förutsätter förutom att relevanta krav uppfylls att åtagandeförklaringen på sista sidan har undertecknats.
- Originalen till åtagandeförklaringen ska bevaras av Transportstyrelsen tillsammans med övriga handlingar som rör godkännandet. En kopia av åtagandeförklaringen ska lämnas till företaget som har validerats.
- Med flygfrakt avses också flygpost i detta dokument.

Del 1: Organisation och ansvarsfördelning

Valideringsdatum* använd exakta datum, t.ex. 01/10/2010	
dd/mm/åååå	
1.2 Datum för föregående validering och i förekommande fall unik identitetskod (UNI).	
dd/mm/åååå	
UNI	
1.3 Namn, adress och organisationsnummer på den organisation som ska valideras*	
Namn:	
Organisationsnummer:	
Gatuadress/boxadress:	
Postnummer och ort:	
1.4 Information om AEOF- eller AEOS-certifikat (i förekommande fall)	
Nummer på AEO-certifikat	
Datum då tullmyndigheterna senaste inspekterade denna anläggning	
1.5 Adress till den anläggning som ska valideras*	
Nummer/enhet/byggnad	

Gata	
Ort	
Postnummer	
1.6 Verksamhetens art – typ av frakt som hanteras:	
1.7 Har den sökande ansvar för något av följande?	
a) Produktion b) Förpackning c) Lagring d) Klarering/avsändning e) Övrigt, v.g. specificera	
1.8 Ungefärligt antal anställda vid anläggningen	
1.9 Namn, befattning och personnummer på den som är utsedd som säkerhetsansvarig på anläggningen	
Namn och personnummer	
Befattning	
1.10 Telefonnummer	
1.11 E-postadress*	

Del 2: Identifierbar flygfrakt

Syfte: Att fastställa den punkt (eller plats) där frakt blir identifierbar som flygfrakt.

2.1 Kontrollera, genom inspektion av produktionsområde, förpackningsanläggning, lager, klarerings/avsändningsområde och andra relevanta områden, var och hur en flygfrakt-försändelse blir identifierbar som sådan.

Beskrivning:

Del 3: Rekrytering och utbildning av personal

Syfte: Att säkerställa att personal (fast anställda, tillfälligt anställda eller inhyrd personal, chaufförer) med tillgång till identifierbar flygfrakt har genomgått säkerhetsprövning för en befattning som är placerad i säkerhetsklass 3 före anställning samt fått tillräcklig utbildning för att vara medvetna om sitt säkerhetsansvar samt att säkerhetsansvarig uppfyller kompetenskraven.

3.1 Omfattar rekryteringsförfarandet för personal med tillgång till identifierbar flygfrakt säkerhetsprövning för placering i säkerhetsklass 3 före anställningen¹?	
JA eller NEJ	
3.2 Omfattar rekryteringsförfarandet för den som är utsedd säkerhetsansvarig på anläggningen en säkerhetsprövning för placering i säkerhetsklass 3²?	
JA eller NEJ	
3.3 Genomgår personal med tillgång till identifierbar flygfrakt utbildning, inklusive repetitionsutbildning, om säkerhetsfrågor innan de får denna tillgång³ och uppfyller säkerhetsansvarig kompetenskraven⁴?	
JA eller NEJ	
Om JA, specificera	
3.4 Bedömning – är dessa åtgärder tillräckliga för att säkerställa att all personal med tillgång till identifierbar flygfrakt/flygpost har rekryterats på korrekt sätt och fått tillräcklig utbildning för att vara medvetna om sitt säkerhetsansvar?	
JA eller NEJ	
Om NEJ, v.g. ange skälen till detta	

¹ 4 kap. 1 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd

² 4 kap. 1 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd

³ 5 kap. 20 § och 27 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd

⁴ 5 kap. 17 § Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2020:80) om luftfartsskydd

Del 4: Fysisk säkerhet

Syfte: Att fastställa om (den fysiska) säkerheten på anläggningen eller i lokalerna är tillräckligt hög för att identifierbar flygfrakt kan skyddas från obehörig åtkomst.

4.1 Skyddas anläggningen av en fysisk inhägnad eller motsvarande?	
JA eller NEJ	
4.2 Omfattas alla tillträdespunkter i anläggningen av tillträdeskontroll?	
JA eller NEJ	
4.3 Om JA, är dessa punkter ...?	
Bemannade	
Manuella	
Elektroniska	
Annat (ange vad)	
4.4 Är byggnadens konstruktion solid?	
JA eller NEJ	
4.5 Har byggnaden ett effektivt larmsystem?	
JA eller NEJ	
4.6 Har byggnaden ett effektivt system med bevakningskameror (CCTV)?	
JA eller NEJ	
4.7 Om ja, sparas övervakningskamerornas bilder?	
JA eller NEJ	
4.8 Är alla dörrar, fönster och annat tillträde till flygfrakt säkrade eller omfattas av tillträdeskontroll?	
JA eller NEJ	
4.9 Om inte, ange skälen till detta	
4.10 Bedömning Är företagets åtgärder tillräckliga för att förebygga obehörig åtkomst av de områden inom anläggningen och i lokalerna där identifierbar flygfrakt hanteras eller lagras?	
JA eller NEJ	
Om NEJ, v.g. ange skälen till detta	

Del 5: Produktion

Syfte: Att skydda identifierbar flygfrakt från obehörig åtkomst och manipulering.

Dessa frågor ska besvaras endast om produkten kan identifieras som flygfrakt under själva produktionsprocessen.

5.1 Kontrolleras tillträdet till produktionsområdet?	
JA eller NEJ	
5.2 Om ja, hur?	
5.3 Övervakas produktionsprocessen?	
Ja eller NEJ	
5.4 Om ja, hur?	
5.5 Finns det kontroller som förhindrar manipulering under produktionsskedet?	
JA eller NEJ	
Om JA, specificera	
5.6 Bedömning Vidtar företaget tillräckliga åtgärder för att skydda identifierbar flygfrakt mot obehörig åtkomst och under produktionsfasen?	
JA eller NEJ	
Om NEJ, v.g. ange skälen till detta	

Del 6: Förpackning

Syfte: Att skydda identifierbar flygfrakt från obehörig åtkomst och manipulering.

Dessa frågor ska besvaras om produkten kan identifieras som flygfrakt under förpackningsprocessen.

6.1 Övervakas förpackningsprocessen?	
JA eller NEJ	
6.2 Om ja, hur?	
6.3 Beskriv den slutgiltiga ytterförpackningen:	
a) Är den robust?	
JA eller NEJ	
Beskrivning:	
b) Är den utformad så att det tydligt syns om den har utsatts för manipulering?	
JA eller NEJ	
Beskrivning:	
6.4 a) Används numrerade förseglingar, säkerhetstejp eller särskilda stämplarna för att se till att det tydligt syns om flygfrakten har utsatts för manipulering?	
JA eller NEJ	
Om JA:	
6.4 b) Förvaras förseglingarna, säkerhetstejpen respektive de särskilda stämplarna under säkra förhållanden när de inte används?	
JA eller NEJ	
Beskrivning:	
6.4 c) Kontrolleras användningen av förseglingar, säkerhetstejp respektive särskilda stämplarna?	
JA eller NEJ	
Beskrivning:	
6.5 Om svaret på fråga 6.4 a) är JA, hur kontrolleras detta?	
6.6 Bedömning Är förpackningsförfarandet sådant att identifierbar flygfrakt skyddas tillräckligt mot obehörig åtkomst och manipulering?	
JA eller NEJ	
Om NEJ, v.g. ange skälen till detta	

Del 7: Lagring

Syfte: Att skydda identifierbar flygfrakt från obehörig åtkomst och manipulering.

Dessa frågor ska besvaras om produkten kan identifieras som flygfrakt under lagringen.

7.1 Lagras den färdigställda och förpackade flygfrakten/flygposten säkert och kontrolleras den för spår av manipulering?

JA eller NEJ

7.2 Bedömning Är lagringsförfarandet sådant att identifierbar flygfrakt skyddas tillräckligt mot obehörig åtkomst och manipulering?

JA eller NEJ

Om NEJ, v.g. ange skälen till detta

Del 8: Klarering/avsändning

Syfte: Att skydda identifierbar flygfrakt från obehörig åtkomst och manipulering.

Dessa frågor ska besvaras om produkten kan identifieras som flygfrakt/flygpost under klarerings/avsändningsprocessen.

8.1 Kontrolleras tillträde till klarerings/avsändningsområdet?

JA eller
NEJ

8.2 Om ja, hur?

8.3 Vem har tillgång till området?

Anställda?

JA eller NEJ

Chaufförer?

JA eller NEJ

Besökare?

JA eller NEJ

Entreprenörer?

JA eller NEJ

8.4 Bedömning Är säkerheten tillräcklig för att skydda flygfrakten från obehörig åtkomst och manipulering inom klarerings/avsändningsområdet?

JA eller NEJ

Om NEJ, v.g. ange skälen till detta

Del 8A: Försändelser från annat håll

Syfte: Att inrätta förfaranden för hantering av icke-säkrade försändelser.

Dessa frågor ska endast besvaras om försändelser för flygtransport tas emot från andra företag.

8A.1 Tar företaget emot försändelser av frakt för flygtransport från andra företag?

JA eller NEJ

8A.2 Om JA, hur hålls dessa försändelser åtskilda från företagets egna försändelser, och hur identifieras de för den säkerhetsgodkända fraktagenten eller transportören?

Del 9: Transport

Syfte: Att skydda identifierbar flygfrakt från obehörig åtkomst och manipulering.

9.1 Hur fraktas flygfrakten till den säkerhetsgodkända fraktagenten?

a) Av den säkerhetsgodkända fraktagenten eller på fraktagentens uppdrag?

JA eller NEJ

b) Avsändarens egen transport?

JA eller NEJ

c) Anlitar avsändaren en underleverantör (åkeri)?

JA eller NEJ

9.2 Om avsändaren anlitar en underleverantör (åkeri):

a) förseglas eller förpackas flygfrakten före transport så det säkerställs att eventuell manipulering skulle upptäckas och har transportören undertecknat åkeriförsäkran?

JA eller NEJ

Följande frågor ska endast besvaras om 9.1 b är tillämplig dvs. att företaget utför sina egna transporter

9.3 Kan transportfordonets lastutrymme säkras?

JA eller NEJ

Om JA, specificera

9.4 a) Om transportfordonets lastutrymme kan förseglas, görs detta med numrerade förseglingar?

JA eller NEJ

b) Om numrerade förseglingar används, kontrolleras åtkomsten till dessa, och registreras numren vid utlämnande?

JA eller NEJ

Om JA,
specificera

9.5 Om transportfordonets lastutrymme inte kan förseglas, är flygfrakten så beskaffad att det tydligt syns om den har utsatts för manipulering?

JA eller NEJ

9.6 Om JA, redogör för hur detta säkerställs.

9.7 Om NEJ, hur skyddas frakten?

9.8 Bedömning Är åtgärderna tillräckliga för att skydda flygfrakt mot obehörig åtkomst under transport?**JA eller NEJ****Om NEJ,
v.g. ange
skälen till
detta****Bedömning av valideraren****Godkänd/Ej godkänd⁵**

Om den allmänna bedömningen leder till att verksamhetsutövaren inte godkänns ska det nedan anges inom vilka områden som de föreskrivna säkerhetsstandarderna inte uppfylls.

Underskrift**Validerarens namn****Datum****Åtagandeförklaring****[Företaget] åtar sig följande:**

- att godta oanmälda inspektioner som genomförs av Transportstyrelsens inspektörer i syfte att övervaka dessa standarder. Om inspektören upptäcker allvarliga brister kan detta leda till att statusen som känd avsändare dras in.

⁵ Det formella beslutet att godkänna eller inte godkänna den kända avsändaren fattas av Transportstyrelsen

Sjö- och luftfart

Datum

2021-02-01

Ert datum

Handläggare

Sara Lindén

- **att omgående, men senast inom 10 arbetsdagar lämna uppgift till Transportstyrelsen om**
 - **en ny säkerhetsansvarig utses för den aktuella anläggningen,**
 - **andra förändringar av lokaler eller förfaranden genomförs som kan få betydande följder för säkerheten, och**
 - **företaget upphör med sin verksamhet, inte längre hanterar flygfrakt eller inte längre kan uppfylla kraven.**
- **att upprätthålla säkerhetsstandarderna fram till nästa valideringsbesök och/eller inspektion på plats.**
- **att helt och fullt ta ansvar för åtagandeförklaringen.**

Underskrift (firmatecknare)	
Befattning	
Datum	